

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaee, 1661

De Sepvltvris. Titvlvs VI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

357
Hic cap. licet fuisse...
Bonifacius VIII

Super cathedram preminentiæ pastorali divini di-
spensent clementia constituti, etsi multis & arduis,
que in amplum Romane curie alveum undique confu-
unt quasi totiens, prægræmur negotiis, curis excitemur
pænitentiis, cogitationibus plurimis distrahatur: circa id
tamen ferventibus votis intendimus, vacamus instan-
tes, ne copere studio solitudinis impartimur, ut ad
divini nominis gloriam, exaltationem catholice fidei, &
profectum fidelium animarum (precis radicibus distul-
sum veribus, & litigiorum anfractibus omnino sub-
missis) inter ecclesiarum antistites, ad curiam & regimen
græge dominici deputatos, ceterasque personas, quas
votis clericali includit, pacis tranquillitas vigeat, fervor
catholicæ exaltationis, invalescat concordie amicitia, animo-
rum identitas perseveret. Scimus enim & ex evidentiis
sibi colligimus, quod non nisi in pacis tempore bene-
dicti pacis auctor, nec ignoramus, quod dissensiones
& scandala prævis adhibere aditum præparant, rancores &
edus fœderant, & illicitis moribus ausum præbent. Ab
eodem liquidero inter prælatos & rectores, seu sacerdo-
tes, ac denicos parochialium ecclesiarum per diversas
mundi provincias constitutos ex una parte, & prædica-
torum & minorum ordinum fratres ex altera (pacis æ-
mulo latere zizaniz procurante) gravis & periculosa
diffidens exitu suscitata, super prædicationibus fidelium
propolis faciendis, eorum confessionibus audiendis, po-
nitentiis injungendis eisdem, & tumulandis defuncto-
rum corporibus, qui apud fratrum ipsorum ecclesias sive
alias nolumus eligere sepulturam. Nos autem (pii pa-
tris more laudabili) moleste ferentes incommoda filio-
rum, eductentes ad exacte considerationis examen, ac in-
ter perhædenda sollicitè revolventes, quam sit plena
pœnitentiis, quam omnia dispendiis, quamque in divina
majestatis conspectu redidit exosa discordia supradic-
ta. Et propterea intendentes paterne solitudinis stu-
dium illam potius evellere, ac omnimodè submovere,
nulli inquam futuris temporibus favente Domino sus-
tinendum: grandi quoque desiderio cupientes, ut hu-
jusmodi negotium, quod potissimè infidet cordi nostro,
fratrum salubrem & celerem per Apostolicæ solertie stu-
dium consequatur: diligenti cum fratribus nostris de-
beratione præhabita super eo, ad honorem Dei, & ex-
altationem catholice fidei, quierum statum partium
prædictarum, ac salutis animarum fidelium incremen-
tum, de ipsorum fratrum consilio, auctoritate Apostoli-
cæ, & ordinamus, ut dictorum ordinum fra-
tres in ecclesiis & locis eorum, ac in plateis communibus
virescant clero & populo prædicare ac proponere
verbum Dei, hora illa dumtaxat excepta, in qua locorum
populi prædicare voluerint, vel coram se facere solen-
niter prædicari, in qua prædicare cessabunt, præterquam
in casu de prædicationum ipsorum voluntate processerint,
in locis specialibus. In studiis autem generalibus, ubi
convocatus ad clerum ex more fieri solent, diebus illis,
quibus prædicari solent, consuevit, ad funera etiam
convocatum, & in festis specialibus sive peculiaribus
convocatum fratrum, possint iidem fratres & licet eis
libere prædicare: nisi forte illa hora, qua solet ad clerum
ad prædicandum locis Dei verbum proponi, Episcopus vel
prælatum superior clerum ad se generaliter convocaret,
tunc ex aliqua ratione vel causa urgente clerum ipsum
tunc congregandum. In ecclesiis autem parochiali-
bus fratres illi nullatenus audeant vel debeant prædi-
care, vel proponere verbum Dei, nisi fratres prædicti à
parochialibus sacerdotibus invitati fuerint vel vocati:

de de ipsorum benepalacio & assensu, seu petita licen-
tia fuerit & obtenta, nisi Episcopus vel prælatum supe-
rior, per eisdem fratres prædicari mandaret. Statim-
tamen etiam & ordinamus auctoritate prædicta, ut in sin-
gulis civitatibus & diocesis, in quibus loca fratrum
ipsorum consistere dignoscuntur, vel in civitatibus &
diocesis locis ipsis vicinis, in quibus loca hujusmodi
non habentur, magistri priores provinciales prædica-
torum, aut eorum vicarii & generales & provinciales
ministri, & custodes minorum ordinum prædicatorum,
ad prædicationem prælatorum eorundem locorum se con-
ferant, per se vel per fratres, quos ad hoc idoneos fore
paveverint, humiliter petunt, ut fratres qui ad hoc ec-
clesiæ fuerint in eorum civitatibus & diocesis con-
fessiones subditorum suorum confiteri sibi voluntium
audire liberè valeant, & hujusmodi contentibus (prout
secundum Deum expedire cognoverint) pœnitentiis
imponere salutaris, atque eisdem absolutionis bene-
ficium impendere de licentia, gratia, & benepalacio
eorundem. Ac deinde præfati magistri, priores, pro-
vinciales, & ministri ordinum prædicatorum, eligere
studeant personas sufficientes, idoneas, vite probatas,
discretas, modestas, atque peritas, ad tam salubre
ministerium & officium exequendum: quas sic ab
ipsis ecclesiis representent, vel fiant presentari prælati, ut
de eorum licentia, gratia, & benepalacio in civitatibus
& diocesis eorundem hujusmodi personarum sic electæ
confessiones confiteri sibi voluntium audiant, impone-
nant pœnitentiis salutaris, & beneficium absolutionis
impendant, prout superius est expressum: extra civi-
tates & diocesis, in quibus fuerint deputate, per quas
eas volumus, & non per provincias deputari, confes-
siones nullatenus audiant. Numerus autem perso-
narum assumendarum ad hujusmodi officium exerce-
ndum esse debet, prout universitas cleri & populi, ac
multitudo vel paucitas exigit eorundem. Et si iidem
prælati petita licentiam confessionum hujusmodi au-
diendarum concesserint, illam præfati magistri, ministri,
& alii cum gratiarum recipiant adione, dictæque per-
sonæ sic electæ commissum sibi officium exequantur.
Quod si forte jam dicti prælati, quoniam ex dictis fra-
tribus presentatis eisdem ad hujusmodi officium nolent
habere, vel non ducerent admittendum; eo amore vel
subtracto loco ipsius similiter eisdem presentandus præ-
latis possit & debeat alius surrogari. Si verò iidem
prælati præfatis fratribus ad confessiones (ut præmitti-
tur) audiendas electis hujusmodi exhibere licentiam
recusarint, nos ex nunc ipsis, ut confessiones sibi confi-
teri voluntium liberè licetque audire valeant, & eisdem
pœnitentiis imponere salutaris, atque eisdem bene-
ficium absolutionis impartiri, gratiosè concedimus,
de plenitudine Apostolicæ potestatis. Per hujusmodi
autem concessionem nequaquam intendimus perso-
nas seu fratres ipsos, ad id taliter deputatis potesta-
tem in hoc impendere ampliozem, quam in eo curatis
vel parochialibus sacerdotibus est à jure concessa, nisi
fortan eis ecclesiarum prælati ubiorem in hac parte
gratiam specialiter ducerent faciendam. Hujusmodi
quoque statuto, & ordinationibus nostris adjicimus, ut
fratres dictorum ordinum in ecclesiis vel locis suis, ubi
liberè constituti, liberam (ut sequitur) habeant sepul-
turam: videlicet, quod omnes ad eam recipere valeant,
qui sepeliri elegerint in locis & ecclesiis memoratis.
Verum, ne parochiales ecclesie, & ipsarum curati sive
rectores, qui ministrare habent ecclesiastica sacra-
menta, quibus noscitur de jure competere, prædicare, seu
proponere verbum Dei, confessiones audire fidelium,
debitis & necessariis beneficiis defraudentur, cum ope-
rariis mercedis exhibitio debeat: auctoritate Aposto-
lica constitimus & ordinamus eisdem, ut dictorum or-
dinum fratres de obventionibus omnibus tam funeralibus,
O o o o 2

quam quibuscumque & quomodocumque relictis, distin-
 de vel indistincte, ad quoscunque certos vel determina-
 tos usus, de quibus etiam quarta sive canonica portio da-
 ri, sive exigi non copluerit, vel non debet de iure, nec
 non de datis vel qualitercumque donatis in morte, seu
 mortis articulo in infirmitate donatis vel dantis, de qua
 deservit, quomodocumque, directe vel indirecte, fratri-
 bus ipsis, vel aliis pro eisdem, quartam partem (quam
 auctoritate Apostolica taxamus, & etiam limitamus) pa-
 rocialibus sacerdotibus & ecclesiarum rectoribus seu cu-
 ratis largiri integre teneantur, facturi & curaturi, quod
 nec alii, nec aliis, a quibus quarta huiusmodi minime de-
 beretur, ad ipsorum fratrum utilitatem vel commodum
 huiusmodi fiant relicta, aut in eos taliter data vel dona-
 ta procedent, seu quod in morte, vel ab infirmis huius-
 modi dandum vel donandum fratribus ipsis existeret, in
 eorundem dantium vel donantium sanitate, sibi dari vel
 donari procurent: In quibus per ipsos vitandis eorum
 intendimus conscientias onerare, ut si (quod ablit) per
 fratres ipsos dolo vel fraude quicumque in hac parte agi
 fortasse contigerit (præter id quod eos propterea dictis
 sacerdotibus, rectoribus, & curatis teneri volumus) etiam
 directa ratio in extremi iudicii examine requiratur
 ab eis. Ultra portionem autem huiusmodi nihil valeant
 parociales rectores, curati & prelati exigere supradicti,
 neque illis dicti fratres amplius impendere sint adstricti,
 neque ad id a quoquam possint aliquoties coerceri.
 Nos etenim (ut in cunctis æqualiter & pacifice faveat
 Domino procedatur) universa privilegia, gratias, indul-
 gentias verbo, seu scripto sub quacunque forma, vel ex-
 pressione, seu conceptione verborum, a nobis, vel præ-
 decessoribus nostris Romanis Pontificibus, eorumque
 ordinum prædictorum concessa, necnon consuetudines,
 conventiones, statuta & pacta in quantum sunt præmis-
 sis, vacuumus, cassamus, & irritamus, quinimò cassa
 vel vacua, & irrita nunciamus, & decernimus nullius
 foris existere firmitatis. Ceterum universos ecclesia-
 rum prelatos, cujuscunque præminentia, status, vel di-
 gnitatis existant, ac sacerdotes parociales, & curatos, si-
 ve rectores prædictos presentium tenore rogamus, &
 hortamur attentè, nihilominusque eis districte præcipi-
 endo mandamus, quatenus pro divina & Apostolica se-
 dis reverentia prædictos ordines & professores eorum ha-
 bentes affectu benevolo commendatos, fratribus ipsis
 non se difficiles, graves, duros, aut asperos, sed potius fa-
 vorabiles, propitios, ac benignos, piæque munificencia
 liberaliter se studeant exhibere: sic eos in prædicationis
 officio, & propagationis verbi Dei, ac in omnibus aliis
 supradictis, tanquam cooperatores eorum idoneos, & sa-
 borum suorum participes prompta benignitate recipiant,
 ac affectuose admittere non omittant: ut proinde illis
 æterna beatitudinis præmiis augeantur, & animarum
 salutis incrementa felicia procurentur. Nec ipsos late-
 at, quod si secus ab eis agi fortasse contigerit in hac
 parte, Apostolica sedis benignitas, quæ ordines & profes-
 sores eosdem ubere favore prosequitur, & gerit in visceri-
 bus charitatis, contra eos non immerito irascatur, nec
 eadem equanimiter pati possit, quin super hoc provisio-
 nis opportuna remedium adhiberet, ipsosque nihilomi-
 nus celestis indignatio principis digna pro meritis repen-
 dentis, cuius obsequia fratrum ipsorum sedulitas curio-
 sa prosequitur, minime præteriret. Nulli ergo omni-
 no, &c.

pro expressis ab ecclesia de nullis personis...
 multa oblativa...
 Bonifacius VIII. collectis decima.
 Declaraciones, quas in negotio decime per nos
 nuper imposuimus pro provisione contra a
 goni regni Sicilia contra heredes, & contra
 personis ecclesiasticis per totam Italiam de eorum
 constitutis, volumus observari (cujus quidem decime
 illis partibus superimendentes seu collectores decime
 minus deputandum) tales sunt: De redditione pro-
 ventibus leprosariorum, domorum Dei, & hospitalium pa-
 perum, qui in usus leproforum, infirmorum, & pauperum
 convertuntur, decima non solvetur. Mentio
 tam aliæque regulares persone, quarum redditus pro
 ventibus ecclesiasticis adeo sunt tenues & exiles, quod illa
 illis sustentari non possunt, sed pro habendo sua
 sustentationem necesse habent publice necesse, &
 elemosinas publice petere, sicut decima non sol-
 ventur. Seculares quoque clerici, quorum redditus
 reditus, & proventus annui summam sequentium
 auri non excedant, eandem decimam non solvantur.
 Si vero una persona plura habeat beneficia, quorum val-
 lum per se acceptum distam summam superantem
 auri annuatim attingat, simul tenentibus præmi-
 nis proventus summam memoratam excedat,
 quotquot, vel quantumcumque modica facta impo-
 nitur & singulis decima persolvetur, sed non de
 pitantibus monachorum. Similiter de eis, qui in
 fidelibus relinquuntur ecclesie, ut ea eis per
 ecclesiasticis liberaliter factis, decima non solvetur.
 Inventium decimam electioni seu arbitrio committuntur,
 utrum ipsam velint solvere per totum tempus, quod
 decima, pro rata proventuum, quo tempore
 dicti temporis ipsos percipere contigerit, an per
 tempus pro rata communis affectionis possessionem
 eorundem. Sed una vis electa non habet aliam
 re ad aliam revertendo. Et fiat & religio per col-
 lectores in scriptis ecclesie huiusmodi expressis in
 lutione decime supradictæ: alioquin iura immu-
 nem comminem per totum tempus solvere
 tur. Declaramus autem, quod si, qui decimam
 decimam pro rata eorum, quæ percipiuntur
 lem redditum non requirunt, & solvant decimam
 pro solo pretio, quod receperit de eadem: cum
 men contra hoc in fraudem decime solvit, cum
 tur. Sed ecclesiastica persona, que in ecclesia sua
 beneficio (quod residendum personalem sequitur) non
 residet, sed facit in eodem per firmarium vel vicarium
 servit, deputando ipsi vicario vel firmario eorum
 rum proventuum portionem: non de vicariis seu
 marri portione, sed de universis redditibus vel
 fici proventus decimam exhibebit. Declaramus
 iam, quod de sylvis seu nemoribus, quæ non
 runt vendi, nil solvetur, nisi forte aliquid de
 tum fuerit durante decima: & tunc adhibebit
 valere debent anni redditus parvis venditis, &
 assiam, quæ consuevit fieri de nemoribus in
 illis, in quibus nemus suatum fuerit, & de
 cipetur de dictis sylvis seu nemoribus, quæ
 non consueverunt, nisi forte vendantur palmarum
 herbagii, aut alterius consimilis proventus
 decima: qui tunc solvetur ex venditione
 dem nemorum & sylvarum. Et si non vendantur
 jusmodi palmarum & similia, non solvetur

DE DECIMIS.
 TITVLVS VIII.
 CAP. VNIC.

Cum Bonifacius decimam certis ex causis hic in princ.

Fiet autem solutio decimæ non ex ipsis rebus, quæ percipiuntur de proventus, sed in pecunia numerata.

Solvitur autem decima illis quos ad hæc contigerit deputari.

Rector parochialis, qui urgente necessitate ecclesie, puta quia ipse residendo personaliter in eadem per se non sufficeret ipsi curæ, propter multitudinem parochianorum vel divisionem parochie suæ, sed necesse habet unam vel duos vel plures Capellanos conducere, & eis propter vicium salarium constituere, salarium hujusmodi potest in decimæ solutione deducere: sed ratione vicus Capellanos ipsorum aliquid non deducit.

Quod si in diversis civitatibus & diocesis, diversa beneficia obtineantur, de unoquoque beneficio in civitate vel diocesi, in qua illud fuerit, decima persolvitur.

De elemosinis vero seu oblationibus datis ad opus fabricæ, maxime de his oblationibus, quæ in civitatibus & aliquibus castris & locis dictarum Provinciarum in certis festivitibus in candelis & aliis consueverunt dari & offerri, ad opus fabricæ deputatis, decima non solvitur.

Similiter nec de illis oblationibus, quæ colliguntur interdu per clericos, qui consortia dicuntur, interdum per clericos, quæ ad opus consensu reducuntur, & quæ offeruntur ut luminaria in ecclesia, cruces & calices fiant & reparentur, & etiam ex illis pauperibus subveniatur, & sepellantur corpora pauperum defunctorum. Prælati autem & clerici exales, cujuscunque conditionis dignitatis existant, de suis proventus ecclesiasticis decima persolvunt. Illæ quoque expensæ, quæ sunt pro fossatis & aliis proteris edificandis, ut uberiores fructus producant, & illæ, quæ sunt in conservandis & reparandis ædificiis molendinorum, domorum, seu apothecarum & similibus, & ex quibus fructus & pensiones recipiuntur, & nisi reparantur, si ictus ex eis percipi non valent, de decima hujusmodi minime deducuntur. Nec etiam illæ, quæ sunt pro custodia castrorum, quamvis fiant majores solito.

Insuper de oblationibus minutissimis, quas percipiunt ecclesiasticæ personæ ratione ecclesiarum suarum, pro sepulturis & dispensationibus, decima persolvitur. Et quia non occurrunt nobis, quin quotidianæ distributiones proventus ecclesiastici sint, de distributionibus quæ dantur in horis canonicis præsentibus, debere solvi decimam declaramus.

Illi quoque, qui deputati fuerint ad collectionem decimæ, cum eis qui debent solvere decimam, de aliqua certa summa solvenda pro decima, nequeunt convenire.

De fructibus arborum & hortorum solvitur decima.

De his autem, quæ consumuntur usu vel estu animalium, si sint ecclesiarum, solvitur decima, deductis expensis necessariis, quæ sunt pro custodia: si vero sunt personarum, decima non solvitur.

Tu ergo in his solum Deum & justitiam pro præmissis præ oculis habens, ex prædictis declarationibus in decidendis hujusmodi dubitationibus, quæ pro parte leviter decideri poterunt, confirmationem accipias: super majoribus vero decisionem Apostolici otaculi expectes.

Voluntus quoque, & præsentium tibi auctoritate, mandamus, ut in unquamque personam ecclesiasticam deputatarum tibi partium, cujuscunque ordinis, conditionis, vel dignitatis existat, quæ decimam ipsam nullo modo vel non integrè scienter, aut non secundum verum valorem fructuum suorum perceptorum, sive non in terminis constitutis exhibueris, seu in illorum exhibitione malitiam commiserit sive fraudem, excommunicationis sententiam auctoritate nostra promulgeas. Et etiam in singulos, qui scienter impedimentum præstiterint, directè vel indirectè, publicè vel occultè, quominus decima prædicta solvantur. Ex omnes & singulos, qui hujusmodi sententias latas incurrerint, per te

& alios, & singulis diebus dominicis & festis, publicè campanis, & candelis accensis, usque ad satisfactionem condignam excommunicatos publicè nunciet, & facias ab omnibus publicè evitari. Aggravata autem tuas contra ipsos, prout poteris, & comminationes regere videris occurrentem: quod si transierit decem annos post plenam & integram satisfactionem ab hujusmodi communicatione juxta ecclesie formam ab ipso eodem, & dispenses cum eis super arregratione, si illi ligati non abstinuerint à divinis: Provisio habetur contra decimam hujusmodi non solventes nullatenus in ne speciali mandato Apostolice sedis invenire licetium seculari: Quod ad vasa sacra, paramenta, vestimenta, cruces, & libros, aliq; bona mobilia ad cultum ecclesiarum divinum, vel ad privilegia ecclesiarum & monasteriorum, aliorumque locorum ecclesiasticorum, ipsorum ecclesiarum decimæ manus nullatenus extendantur. Data Romæ Cal. Octobr. Pont. noſt. Anno 7.

DE REGULARIBUS ET TRANSENTI
BUS AD RELIGIONEM
TITVLVS VIII.

CAP. I.

Religiosi mendicantes, sub excommunicationis pena prohibentur convolare ad religionem non mendicantium, quæque non sunt, quam ipse facti incurrunt, tam recepti, quam recepti, licentia non obstant. Quæ tamen si de jam supra dicto Martinus IV.

Viam ambitiosæ cupiditatis religiosi, quædam mendicantibus prædictis capientibus, ad alios ordines, præsertim monachos (sicut tamen coloribus asserentibus ob frugem molendinorum, aut arboribus obervantur) tam sancti Benedicti, quam Cisterciensis, Camaldulensis, Vallis sancti, carmelitarum regularium sancti Augustini, & aliorum monasteriorum ordinum convolare nullo modo ad transferendum se de mendicantium ordinibus ad alios ordines, præsertim ea ratione (ut veniant, prout ut facti evidentia docet) ut libertas degen, dignitate, & beneficia monastica consequi valeant, & certis aliis causis honestatis non consensu obtineant. At volentes etiam conversationi ordinum mendicantium providere: auctoritate Apostolica ea certa forma tenore præsentium declaramus & etiam decernimus: Invenientes, quod de cetero nullus religiosus ordinum mendicantium quorumcunque, cujuscunque gradus, status, conditionis, vel religionis existat, quantumvis & qualitercunque possit & debeat virtute cupiditatis, licentia, etiam indulti Apostolici seu pæsentium nostræ, nostri curam gerentis, vel alia quavis auctoritate nostræ, etiam per literas Apostolicas facultatum, quovis visum legatorum vel nunciorum sedis Apostolicæ, quovis alia auctoritate, maxime de transferendis fratribus, vel aliorum, præsertim ordinum mendicantium, publicis foribus in genere vel in specie ab ordinibus hujusmodi foribus in genere, sub quacunque verborum forma appetant, admitti aut recipi per aliquos etiam superius ordinis, seu monasterii, aut loci monastici, seu alia monachum vel in fratre alios ex ordinibus hujusmodi nasticis supradictis vel aliis expressis (ordine Cisterciensium duntaxat excepto) sub pena excommunicationis, quam tam recipientes quam recepti ipsi subcurrunt. Et quam ex nunc prout extant contra quolibet transgressorem quomodolibet in præmissis, obtemperat & auctoritate antefatis profertur in his scriptis. Et à nemino, nisi duntaxat à Roma. Pontif. Gregorius IX.